

Krzysztof Cyrek

Skotniki, gm. Aleksandrów, woj.
piotrkowskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 13-14

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POCZÓWKA, gm. Wialiczka
woj. suwalskie
Stanowiska 9 i 10

Muzeum Okręgowe
w Suwałkach

Badania prowadził mgr Jerzy Siemaszko. Finansowało Muzeum Okręgowe w Suwałkach. Pierwszy sezon badań. Obozowiiska mezolityczne kultury niemeńskiej. Osada średniowieczna i nowożytna.

Stanowiska 9 i 10 w Puchówce leżą w dorzeczu Legi, na północnym skraju torfowiska Czarnówka. Znajdują się one na niskim cyplu akumulacji jeziornej, otoczonym od północy, zachodu i południa łakami torfowymi. Stanowiska znajdują się częściowo na polu ornym, w części zaś pokryte są łąką.

W pierwszym sezonie badawczym, po szczegółowych badaniach planigraficznych, skoncentrowano się na rozpoznaniu zasięgu i stopnia zachowania punktów osadniczych. Eksploatację prowadzono wykopami sondatowymi o powierzchni 1 m². Założono 48 sondaty na całej długości cypla, w odstępach 5 lub 10 m.

Badania dowiodły, iż wydzielone na podstawie rozrzutu zabytków na powierzchni stanowiska 9 i 10 w rzeczywistości łączą się ze sobą. W ich obrębie zlokalizowano cztery skupiska zabytków krzemiennych, o zarysach częściowo zatartych wskutek głębokiej orki.

Materiały krzemienne z sondaty i zebrane z powierzchni stanowiska wykazują dużą jednorodność kulturową. Regularny widrowy i wiórkowy półsurowiec, specyficzna, "ołówkowata" forma rdzeni, technika kautyzowania półsurowca, stosowanie retuszu półstromego i mikroretuszu - wskazuje na związek tego inventarza z kulturami kręgu kundajskiego, a ściślej z kulturą niemeńską. Potwierdza to analiza typologiczna narzędzi: obecność liściaków kundajskich obok form świderskich, wkładki retuszowane różnych typów (głównie MA i MB), duża ilość ryłców, wśród których występują łamańce oraz obecność smukłych drapaczy widrowych o słabo zakolonym drapisku. Elementami obcymi kulturowo są skrobacze wielorakie i wielokątne i pojedynczy tyłczak Stawinoga.

Poszczególne skupiska wykazują dużą rozpiętość chronologiczną. Skupienie centralne i zachodnie można datować na dolny mezolit. Leżące w niższych partiach cypla skupiska wschodnie i południowe zawierają skrobacze, co wskazuje na młodszą, zapewne atlantycki wiek znalezisk.

W centralnej części stanowiska, na kulminacji i południowym stoku cypla odkryto warstwę kulturową o miąższości 25 - 60 cm. Warstwa ta, o barwie brunatnoszarej, nieraz niemal czarnej, zawierała fragmenty ceramiki i tużla. Jest to pozostałość osady średniowiecznej i nowożytnej.

Zabytki znajdują się w Muzeum Okręgowym w Suwałkach.

Badania będą kontynuowane.

SKOTNIK, gm. Aleksandrow
woj. piotrkowski
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził dr Krzysztof Cyrek. Finansował WZ w Piotrkowie Trybunalskim. Pierwszy sezon badań. Obozowisko mezolityczne.

Stanowisko położone jest na rwydmionej terrazie nadzalewowej prawego brzegu Pilicy. Celem badań sondatowo-wykopaliskowych było bliższe poznanie stanowiska zarejestrowanego jako kilka skupień schyłkowo-paleolitycznych i mezolitycznych wyrobów krzemiennych silnie rozproszonych na stoku i u jego podnóża. Na całym obszarze występowania zabytków /ok. 0,5 ha/ wykonano ok. 300 dołków sondatowych oraz 4 wykopy sondatowe o łącznej powierzchni 45 m². Efektem było odkrycie dwóch krzemienic mezolitycznych na złożu wódnym. Okrągłe w planie łuskiły po około 100 wyrobów krzemiennych ze sporym udziałem rdzeni i narzędzi /4 zbrojniki, 3 rylice, 2 drapacze, 1 przekuwacz oraz 5 rdzeni/. Formy te nawiązują bardzo jednoznacznie

do kultury komornickiej, a ze względu na brak trapezów można je chyba datować na okres przedatlantycki.

Niestety okazało się, że istniejące niegdyś obiekty schyłkopaleolityczne zostały zniszczone przez procesy stokowe.

Badania nie będą kontynuowane.

STROSZKI, gm. Nekla
woj. poznańskie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

TANOWO, gm. Police
woj. szczecińskie
Stanowisko 3

Muzeum Narodowe
w Szczecinie

Badania prowadził mgr Tadeusz Galfiski, Finansował WKZ w Szczecinie. Drugi sezon badań. Obozowisko późnopaleolityczne i mezolityczne.

Stanowisko położone jest na obszarze Puszczy Wkrzańskiej, około 3 km na zachód od centrum wsi Tanowo, po lewej stronie leśnej drogi prowadzącej do Gunic. Zajmuje północno-zachodni kraniec rozległego, długiego na około 1 km wału morenowego, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeczki Gunicy, około 150 m na północ od stanowiska nr 2. Stanowisko zostało odkryte podczas penetracji powierzchniowych prowadzonych w 1983 r.

Badania kontrolne metodą siatek metrowej przeprowadzone w 1985 r. pozwoliły zlokalizować bogate ślady osadnictwa późnopaleolitycznego i mezolitycznego występujące na pobudniowym, od strony podmokłych łąk, zboczu wału tworzącym niewielką platformę. W 1986 r. założono kilka wykopów, z których główny oznaczony jako I/85 miał powierzchnię przeszło 30 m². Odkoniono skupisko krzemieni /ponad 300 sztuk na 1 m²/, półziemiankę oraz palenisko. Pod względem taksonomicznym zespół należy do kompleksu Duvensee, reprezentując jego wczesnoatlantycką fazę na tym terenie.

Przeprowadzono także badania sondazowe na obszarze leżącym poniżej stoku wału, już na terenie podmokłych łąk zajmujących dawne jezioro. W jednym z wykopów kontrolnych natrafiono pod warstwą torfu na zabytki krzemienne o charakterze wczesnomezolitycznym. Pod względem technologiczno-typologicznym nawiązują one do zespołów typu Svaardborg, reprezentowanych na Pomorzu przez stanowisko 53 w Dobrej Szczecińskiej.

Badania będą kontynuowane.

WIERZBICA
woj. radomskie
Stanowisko "Zele"

patrz
neolit

WOJNOWO, gm. Kargowa
woj. zielonogórskie
Stanowisko 2

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski
w Poznaniu
Department of Sociology and Anthropology
Iowa State University /USA/

Badania prowadził doc. dr hab. Michał Kobusiewicz /IHKM/ oraz prof. dr John Bower /ISU/. Finansowały IHKM PAN oraz WKZ w Zielonej Górze. Pierwszy sezon badań. Obozowisko z okresu późnego paleolitu i mezolitu.

Stanowisko leży w późnoplejstocenijskiej terasie piaszczysto-żwirowej przylegającej do wschodniej krawędzi torfowiska stanowiącego posterzenie Jeziora Wojnowskiego, na północnym krańcu wsi Wojnowo. Materiał zabytkowy zalegał do głębokości 90 cm pod powierzchnią terasy. Wyeksplorowano 42 m² /wykop I/86/ uzyskując inwentarz ponad 1.000 zabytków krzemienych składających się na dwa różne typologicznie i chronologicznie inwentarze. Późny paleolit: charakterystyczne rdzenie wiórowe o przeciwległych skośnych odłupkach, krótkie i krępe drapacze, smukłe rylice i liściaki. Mezolit: smukłe rdzenie wiórowe jednołętowe, rdzenie mikrołityczne, mikrołityczaki i szroniki trójkątne. Nie zaobserwowano dotychczas żadnej planigrafii lub stratygrafii. Wykop torfowy o wymiarach 3 x 3 m założony w bezpośredniej bliskości stanowiska dostarczył trzech dat radiowęglowych, z których wynika, że inwentarz późnopaleolityczny datować należy na okres Dryasu III.